

Sodan ja rauhan välissä -oppimateriaali

Sodan jälkeisessä Suomessa tulevaisuus näyttäytyi monella tapaa epävarmana. Syitä huoleen oli monia, mutta oli myös toivoa paremmasta. Aivan kuten nytkin. *"Kyllä kotiin oli mukava mennä, mutta ei rauhantulo ollut mitenkään helppo kenellekään."*

Sodan ja rauhan välissä -opetuskokonaisuuden tavoitteena on oppia ymmärtämään, että siirtyminen sodasta rauhaan oli vuosia kestänyt, koko yhteiskuntaa koskettanut prosessi. Opetuskokonaisuuden jälkeen oppilas/opiskelija ymmärtää, miten eri ikäiset ja eri taustoista tulevat suomalaiset kokivat sodan ja sen päättymisen hyvin eri tavoin. Oppimateriaaliin tutustumalla oppilas/opiskelija löytää yhtäläisyyksiä sodan jälkeisen yhteiskunnan ja tämän päivän maailman välillä. Oppimateriaalin kautta opiskelija saa itselleen ja erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin valmiuksia kohdata ja käsitellä eri tilanteita, poikkeusolosuhteita ja muuttuvaa maailmaa sekä tunnekokemuksia.

Teema 1 – Välirauhansopimus ja rauhan ehdot

Katso ryhmätyön pohjaksi Vaaran Vuodet -verkkonäyttelystä

- Välirauhansopimus
<https://www.digilotta.fi/nayttelyt/vaaran-vuodet/menu/teemat/#valirauha>
- Valvontakomissio
<https://www.digilotta.fi/nayttelyt/vaaran-vuodet/menu/teemat/#valvontakomissio>
- Porkkala
<https://www.digilotta.fi/nayttelyt/vaaran-vuodet/menu/teemat/#porkkala%20>

Teema 2 – Lapin sota ja järjestöjen lakkautukset

Katso ryhmätyön pohjaksi Vaaran Vuodet -verkkonäyttelystä

- Lapin sota
<https://www.digilotta.fi/nayttelyt/vaaran-vuodet/menu/teemat/#lapinsota>
- Järjestöjä lakkautetaan
<https://www.digilotta.fi/nayttelyt/vaaran-vuodet/menu/teemat/#jarjestot>
- Lottajärjestön kohtalo
<https://www.digilotta.fi/nayttelyt/vaaran-vuodet/menu/teemat/#lskohtalo>

Teema 3 – Elämää sodan jälkeisessä Suomessa / Työ ja opiskelu

Katso ryhmätyön pohjaksi Vaaran Vuodet -verkkonäyttelystä

- Niukkuuden aika
<https://www.digilotta.fi/nayttelyt/vaaran-vuodet/menu/teemat/#niukkuus>
- Työtä ja toimeentuloa
<https://www.digilotta.fi/nayttelyt/vaaran-vuodet/menu/teemat/#toimeentulo>
- Vapaa-aika
<https://www.digilotta.fi/nayttelyt/vaaran-vuodet/menu/teemat/#vapaa-aika>

Teema 4 – Alueluovutukset ja evakot

Katso ryhmätyön pohjaksi Vaaran Vuodet -verkkonäyttelystä

- Alueluovutukset
<https://www.digilotta.fi/nayttelyt/vaaran-vuodet/menu/teemat/#alueluovutukset>
- Evakot
<https://www.digilotta.fi/nayttelyt/vaaran-vuodet/menu/teemat/#evakot>
- Asuminen
<https://www.digilotta.fi/nayttelyt/vaaran-vuodet/menu/teemat/#asuminen>
- Myötä- ja vastamäessä
<https://www.digilotta.fi/nayttelyt/vaaran-vuodet/menu/teemat/#avioliitot>

Vaaran vuodet -oppitunti

Kuunnelkaa ryhmätyön tekemistä varten **Ääniä sodan ja rauhan välistä -podcast**, johon on koottu tunteita, kokemuksia, ilmiöitä ja muistoja sodan jälkeisestä Suomesta. Jakautukaa yllä mainittujen teemojen mukaisesti pienryhmiin.

Jokainen ryhmä katsoo **Vaaran vuodet -verkkonäyttelystä** 1-4 omaan teemaansa sopivaa videota. Ryhmä pohtii podcastin ja verkkonäyttelyn videoiden pohjalta alla olevia kysymyksiä ja kirjaa pohdintoja ylös. Pienryhmät esittelevät pohdintojaan, joista keskustellaan vielä yhteisesti koko ryhmän kanssa.

Pohtikaa pienryhmissä oman ryhmänne teemasta käsin:

- Miltä tulevaisuus sodan jälkeen näyttäytyi?
- Minkälaisia tunteita ja ajatuksia sodan päättyminen ja rauha ihmisissä herättivät?
- Miksi sodan päättyminen ja rauha vaikuttivat eri tavalla eri ihmisiin?
- Millaisena arki näyttäytyi sodan jälkeisessä Suomessa?
- Minkälaisia keinoja ihmisillä oli selviytyä sodan jälkeisissä poikkeusolosuhteissa?
- Löydätekö yhtäläisyyksiä sodan jälkeisen ajan ja tämän päivän maailman välillä?
- Minkälaisia keinoja tämän päivän ihmisillä on selvitä kriiseistä?
- Miten voimme vaikuttaa siihen, että ihmisten olisi helpompi kohdata erilaisia tilanteita, poikkeusolosuhteita ja muuttuvaa maailmaa?
- Mikä antaa sinulle toivoa?

Vaaran vuodet -kotitehtävä

Oppilas/opiskelija kuuntelee **Ääniä sodan ja rauhan välistä -podcastin**, jonka jälkeen hän valitsee **Vaaran Vuodet -verkkonäyttelystä** 2–3 videota, joiden teemojen pohjalta hän pohtii yhdessä jonkun aikuisen kanssa alla olevia kysymyksiä ja koostaa niistä lyhyen tekstin.

Miltä tulevaisuus sodan jälkeen näyttäytyi?

- Löydätekö yhtäläisyyksiä sodan jälkeisen ajan ja tämän päivän maailman välillä?
- Miten voimme vaikuttaa siihen, että ihmisten olisi helpompi kohdata erilaisia tilanteita, poikkeusolosuhteita ja muuttuvaa maailmaa?

Materiaalit

Vaaran vuodet -verkkonäyttely <https://www.digilotta.fi/nayttelyt/vaaran-vuodet/>

Ääniä sodan ja rauhan välistä -podcast <https://youtu.be/ptCpFuTmrkA?si=pztaiCuk6JEwOWEv>

Kuvapankki

<https://lottaswardsaatio.kuvat.fi/kuvat/Lottamuseon+oppimateriaalit/Sodan+ja+rauhan+v%C3%A4liss%C3%A4+kuvamateriaalit/>